

LEKCJA POKORY I SZACUNKU

Był sobotni, trochę ponury poranek. Śniadanie, sprzątanie, ot, takie tam zwyczajne czynności. Radiowe przeboje, jak zwykle, nastrajały optymistycznie, budziły ciało i umysł, zmuszając do codziennej aktywności. Na ulicy życie toczyło się swoim rytmem. Nagle zadzwonił telefon, a w słuchawce: „Włącz telewizor, coś złego się stało, była katastrofa...”. **I zaczęło się...** Do wieczora, jak zahipnotyzowana siedziałam przed telewizorem i nie wierzyłam własnym oczom, a wiadomości i obrazów wciąż przybywało. W głowie kłębiły się różne myśli – jedna ustawicznie drążyła umysł: TO NIEMOŻLIWE!!! Niby dorosła, niby świadoma przemijania, oswojona ze śmiercią, a tu... NIE WIERZĘ, NIE ROZUMIEM. I tak jest do dziś.

Każdego dnia tyle się mówi, pisze, pokazuje o tragedii w Smoleńsku, ale z trudem przyswajamy tę wiedzę. Twierdzi się, że to „**największa tragedia w powojennej historii naszego kraju**”. Nigdy wcześniej w katastrofie lotniczej nie zginęło tylu powszechnie znanych i cenionych ludzi. W obliczu tego dramatu, szczerze poruszeni, wszyscy łączymy się w bólu i cierpieniu z ro-

dzinami i bliskimi ofiar. **Szczególnie przeżywamy śmierć Pana Prezydenta Lecha Kaczyńskiego i Jego Małżonki Marii.** To

niepowetowana strata. Dotyka nas również odejście Pana Posła Sebastiana Karpiniuka, który wielokrotnie sprawował honorowy patronat nad uroczystościami, imprezami organizowanymi w Gminie Rymań oraz Zespole Szkół Publicznych w Rymaniu. **Każda śmierć boli**, bo to dramat rodziny, bliskich, przyjaciół, dramat wielu Polaków. Nagle uświadomiliśmy sobie, kogo straciliśmy, jak kruche jest ludzkie życie, jaka cienka jest granica między życiem a śmiercią. Obrazy katastrofy, widoki trumien, pogrzebów na długo zostaną w naszej pamięci.

Hołd tragicznie zmarłym oddała również społeczność ZSP w Rymaniu. Minutą ciszy uczczono pamięć tragicznie zmarłych. Przygotowano specjalne gazetki, przeprowadzono zajęcia tematycznie związane z dramatem. Zdaniem uczniów, wszystkie te wydarzenia uczą pokory i szacunku wobec życia i śmierci. Oby takich okazji do nauki było jak najmniej.

POZNAJEMY RADNYCH

Sołectwo Drozdowo reprezentuje 2 radnych:

Pan Stanisław Morozowski i Pan Zbigniew Zieliński.

Dla Pana Morozowskiego to druga kadencja, natomiast dla Pana Zielińskiego pierwsza.

NIERUCHOMOŚCI

Wójt Gminy Rymań informuje, że na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy został podany do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości z mienia gminy przeznaczonych do dzierżawy na okres do 3 lat.

1) obręb Rymań, ul. Osiedlowa - ogród przydomowy: działka nr 228/43 (część) o pow. 0,06 ha

2) obręb Dębica - grunty rolne przy hydroforni: działka nr 178/4 o pow. 0,58 ha.

Ponadto wykaz umieszczono w BIP Urzędu Gminy oraz rozesłano do sołtysów.

**4 maja 2010 roku od godz. 10.00
w sali konferencyjnej Urzędu
Gminy w Rymaniu
odbędą się Eliminacje Gminne
42-go REGIONALNEGO
TURNIEJU
RECYTATORSKIEGO
„PTAKI, PTASZKI
I PTASZĘTA
POLNE”.**

PULS RYMANIA

Wewnętrzny Biuletyn Informacyjny Rady Gminy Rymań

78-125 Rymań • ul. Szkolna 7 • Tel. 094 35 83 127

www.ryman.pl • ug@ryman.pl

Zespół redakcyjny: Krystyna Golik, Karolina Usarek, Irena Justyńska, Henryka Zięba.

Współpraca: Tadeusz Dach, Edmund Kaźmierski, pracownicy Urzędu Gminy, nauczyciele ZSP w Rymaniu.

Skład i druk: Drukarnia „Dom Judy”, 72-200 Nowogard ul. Bohaterów Warszawy 7a, **Nakład** 800 egz.

Kwiecień pełen kwiecica

Sam tytuł artykułu wyjaśnia już genezę nazwy aktualnego miesiąca. Te pierwsze kwiaty o bardzo delikatnych płatkach, wytęsknione najbardziej naszą naszą oczy. Wśród nich są: przebiśniegi, przylaszczki, pierwiosnki, fiołki, żonkile czy już za moment rozkwitające ogrodowe tulipany. Pierwsze dni tego miesiąca przywitaliśmy w gronie najbliższych nam osób. Zgromadzeni wokół świątecznego wielkanocnego stołu, przeżywaliliśmy wspólnie najradośniejsze święta dla wszystkich chrześcijan. To te święta niosą ze sobą wiarę w nasze zmartwychwstanie, jeśli jakością naszego życia sobie na to zasłużymy. Tę chrześcijańską i czysto ludzką radość przerwał sobotni ranek, który rozpoczął wigilię Miłosierdzia Bożego. Słoneczny, choć trochę zimny, nie zapowiadał ogromu tragedii, która na kilkanaście dni sparaliżuje życie nas wszystkich. Niedowierzanie, szok, a może głupi kawał, który zaraz ktoś odwoła, może to zły sen, z którego się zaraz wybudzimy, a może to zwykła ludzka pomyłka - tyle w tych słowach naszej niemocy, lecz czasu nikt już nie cofnie. Dane nam zastało przeżywać wraz ze wszystkimi Polakami największą tragedię, jaka spotkała nas w czasie powojennym. 10.04.2010r. godz. 8.56 - ta data stanie się dla Polaków niezapomniana w swoim tragizmie. Już mamy jedną taką datę, którą znamy co do minuty: 02.04. 2005 r. godz. 21.37 - godzina śmierci największego z Polaków Jana Pawła II. Najmądrzejsi i niezmiernie oddani swojemu krajowi ludzie odchodzą w tym samym czasie: przeddzień niedzieli Miłosierdzia Bożego. A może ten wyjątkowy czas jest czasem największej miłości Boga do człowieka, które-

go stworzył na swoje podobieństwo. Od sobotniego ranka kraj nasz jakby zaniemógł, zneruchomiał. Wszyscy „przykleiliśmy” się do telewizorów i radioodbiorników, by być choć w ten sposób z całą Polską być razem, śledząc każdą choćby najmniejszą informację. Dla wielu z nas wielogodzinne czuwanie stało się lekcją patriotyzmu. Ogrom tragedii sprawił, że nagle większość naszych codziennych zajęć odłożyliśmy na bok, bo stały się nieważne. Bycie razem przez modlitewne towarzyszenie relacjom telewizyjnym było dla wielu z nas na ten czas najważniejsze. Trudno nam, a rodzinom ofiar tragedii niezmiernie ciężko będzie powrócić do normalnego życia. Dla nich już nigdy nie będzie normalne. Dobrze rozumiemy to ci, którzy przeżyli już swoje rodzinne tragedie. Wiemy, że potrzeba tu czasu i naszej pamięci - bo ludzka pamięć to cudowny dar, dzięki któremu w każdej chwili możemy ożywić tych, którzy odeszli. Mądrze zaznaczył płynący czas biblijny mędrzec: jest czas smutku i czas żałoby, czas wesela i czas radości. Niech ogrom tej tragedii stanie się dla wielu z nas czasem zadania. Zadaniem do dokonania przemyśleń poziomu własnego życia, poziomu własnego patriotyzmu. Ogromnym zadaniem, przed którym niedługo staniemy będą nasze mądre wybory następców tych, którzy tak tragicznie odeszli. O taką mądrość dla ludzkich wyborów kierowanych dobrem Ojczyzny, modlili się uczniowie w trakcie trwania żałoby narodowej. Niech słowa polskiego wieszczka Adama Mickiewicza staną się dla nas kolejnym zadaniem do wykonania: „Jeśli zapomnę o nich, Ty Boże na niebie, zapomnij o mnie”. Cześć ich pamięci!

W kwietniu i maju przeżywać będziemy:

- 22 kwietnia, Światowy Dzień Ziemi

- 23 kwietnia, Światowy Dzień Książki

- 1 maja, Święto Pracy

- 2 maja, Święto Flagi Rzeczypospolitej Polskiej

- 3 maja, Święto Konstytucji i Święto NMP Królowej Polski

Wszystkim naszym czytelnikom życzymy ciepłych i dobrych dni.

W.Z.

Ruszyła termomodernizacja 16 obiektów użyteczności publicznej

Urząd Gminy w Rymaniu zakończył procedurę przetargową i podpisał umowy na wykonanie zadania pn. „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Rymaniu”.

Zadanie jest dofinansowane w 50% z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013 i obejmuje następujące budynki:

1. **Budynek socjalny zaplecza stadionu w Rymaniu.**
Wykonawca - **Kombinat Budowlany w Kołobrzegu Sp. z o.o.**, ul. Wylotowa 87, 78-100 Kołobrzeg za cenę **162.044,00 złotych brutto**.
2. **Budynek sali wiejskiej w Rymaniu.**
Wykonawca - **Przedsiębiorstwo Projektowo - Wykonawczo-Handlowe WEST-BUD Jachimowicz Sp. J.**, ul. Obrońców Tobruku 7, 75-646 Koszalin za cenę **198.560,01 złotych brutto**.
3. **Budynek Urzędu Gminy w Rymaniu.**
Wykonawca - **Kombinat Budowlany w Kołobrzegu Sp. z o.o.** ul. Wylotowa 87,
78-100 Kołobrzeg za cenę **257.518,34 złotych brutto**.
4. **Budynek Ośrodka Zdrowia w Rymaniu.**
Wykonawca - **Kombinat Budowlany w Kołobrzegu Sp. z o.o.**, ul. Wylotowa 87, 78-100 Kołobrzeg za cenę **174.735,66 złotych brutto**.
5. **Budynek Szkoły Podstawowej w Rymaniu.**
Wykonawca - **Firma „SZPONAR” Kompleksowe Usługi Budowlane.** Edward Szponar ul. Lenartowicza 2/11, 71-445 Szczecin za cenę **2.530.806,89 złotych brutto**.
6. **Budynek sali wiejskiej w Drozdowie.**
Wykonawca - **DAN-POL” Sp. z o.o.**, ul. Morska 54-60, 75-227 Koszalin
za cenę **158.831,30 złotych brutto**.
7. **Budynek Remizy OSP w Drozdowie.**
Wykonawca - **Przedsiębiorstwo Projektowo- Wykonawczo-Handlowym WEST-BUD Jachimowicz Sp.J.**, ul. Obrońców Tobruku 7, 75-646 Koszalin za cenę **134.566,32 złotych brutto**.
8. **Budynek Szkoły Podstawowej w Drozdowie – stary (A).**
Wykonawca - **Kombinat Budowlany w Kołobrzegu Sp. z o.o.**, ul. Wylotowa 87,
78-100 Kołobrzeg za cenę **345.602,82 złotych**.
9. **Budynek Szkoły Podstawowej w Drozdowie – nowy (B).**
Wykonawca - **„DAN-POL” Sp. z o.o.**, ul. Morska 54-60, 75-227 Koszalin
za cenę **576.319,89 złotych brutto**.
10. **Budynek sali wiejskiej w Rzesznikowie**
Wykonawca - **Przedsiębiorstwem Projektowo- Wykonawczo-Handlowym WEST-BUD Jachimowicz Sp.J.**, ul. Obrońców Tobruku 7, 75-646 Koszalin za cenę **148.542,42 złotych brutto**.
11. **Budynek sali wiejskiej w Kinowie.**
Wykonawca - **Firmą Budowlaną „STOL-DACH”.** Lech Bany, Kinowo 2 78-124 Gorawino za cenę **292.497,20 złotych brutto**.
12. **Budynek sali wiejskiej w Starninie.**
Wykonawca - **Przedsiębiorstwem Projektowo- Wykonawczo-Handlowym WEST-BUD Jachimowicz Sp.J.**, ul. Obrońców Tobruku 7, 75-646 Koszalin za cenę **228.613,32 złotych brutto**.

13. **Budynek Szkoły Podstawowej w Starninie.**
Wykonawca - **Firmą Budowlaną „STOL-DACH”.** Lech Bany, Kinowo 2 za cenę **496.463,94 złotych brutto**.

14. **Budynek punktu lekarskiego w Gorawinie.**
Wykonawca - **Przedsiębiorstwem Projektowo- Wykonawczo-Handlowym WEST - BUD Jachimowicz Sp.J.**, ul. Obrońców Tobruku 7, 75-646 Koszalin za cenę **98.757,83 złotych brutto**.

15. **Budynek sali wiejskiej w Gorawinie.**
Wykonawca - **Firma Instalacyjno-Budowlana „PIASEK”**, 78-124 Gorawino 55
za cenę **178.413,31 złotych brutto**.

16. **Budynek Szkoły Podstawowej w Gorawinie.**
Wykonawca - **Firma Instalacyjno-Budowlana „PIASEK”**, 78-124 Gorawino 55
za cenę **470.192,20 złotych brutto**.
Ogólny koszt całego zadania wynosi **6.452.465,45 złotych**.

Rozstrzygnięto również przetarg i podpisano umowę na **budowę sali wiejskiej w Jarkowie**.

Na Wykonawcę wybrano **Kombinat Budowlany w Kołobrzegu Sp. z o.o.**, ul. Wylotowa 87, 78-100 Kołobrzeg za cenę **646.667,42 złotych brutto**.

Zadanie to jest dofinansowane w 50% z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Termin zakończenia inwestycji: 31 grudnia 2010r.

/M.T./

OPŁATY ZA ALKOHOL do 31 maja 2010 roku

Przedsiębiorcom prowadzącym sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie zezwoleń wydanych przez Wójta Gminy przypominamy, że **31 maja 2010r. upływa ustawowy termin do wniesienia II raty opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2010 r.**

Jednocześnie informujemy, że jednym z niezbędnych warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z art. 18 ust.7 pkt.4 jest „w terminach do dnia 1 lutego, 1 czerwca, 1 października każdego roku kalendarzowego objętego zezwoleniem, okazanie przedsiębiorcy zaopatrującemu dany punkt sprzedaży napojów alkoholowych odpowiedniego **zaświadczenia** potwierdzającego dokonanie opłaty, o której mowa w art.11¹, wydanego przez gminę.”

Zaświadczenie wydawane jest na wniosek przedsiębiorcy, po uprzednim sprawdzeniu czy ww. opłata wpłynęła już **na rachunek gminy** ! W związku z powyższym chcąc uzyskać odpowiednie zaświadczenie nie powinno się czekać do ostatniego dnia (tj. 31 maja) z dokonaniem opłaty za zezwolenie, gdyż istnieje ryzyko, że pieniądze nie wpłyną na konto gminy w odpowiednim czasie a w związku z tym uzyskanie zaświadczenia w ustawowym terminie ,tj. do 1 czerwca nie będzie możliwe (szczególnie dotyczy to przelewów z innych banków i transakcji przez internet, które wpływają ze znacznym opóźnieniem na rachunek gminy).

Uprzejmie więc prosimy o dokonywanie opłaty w terminie umożliwiającym bezproblemowe wydanie takiego zaświadczenia.

Należność należy **wpłacać w kasie: POMORSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W ŚWIDWINIE ODDZIAŁ W RYMANIU na konto O/RYMAŃ NR: 8385811043060003582000002**

- z adnotacją, że jest to opłata II raty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2010 r., podając numer zezwoleń.

NASZA HISTORIA

Kościół w Rzesznikowie – część 1

Parafia i kościół w Rzesznikowie można powiedzieć istniały od zawsze. Pierwsze odnotowane na ten temat informacje pochodzą z końca XVI wieku, kiedy to już istniała tam parafia, a musiała być znacznie wcześniej. Na podstawie spisu wyposażenia kościelnego (nazywanego matrykułą kościelną) z 5 września 1594 roku wynika, że kościół w Rzesznikowie był parafialnym dla pobliskiego Starnina i Rymania.

Opis kościoła w Rzesznikowie oparty został głównie o opracowanie księdza Lecha Bończy Bystrzyckiego „Gmina ewangelicka Rzesznikowo w XIX wieku”. Ponieważ opracowanie to jest bardzo szczegółowe, na dziś posiadamy już dużą wiedzę na ten temat.

Pierwszym pastorem był Jodocus Stephani, choć w spisie inwentarza kościoła w Starninie z 1594 roku, jako pierwszy jest wymieniony Krzysztof Rechenberg. Na przestrzeni wieków kolejnymi pastorami w Rzesznikowie byli:

- Jodocus Stephani
- ok. 1594 - Krzysztof Rechenberg,
- 1693 Samuel Bürger,
- 1694-1701 Paul Christian Burmeister,
- 1702-1739 Georg Palenius,
- 1739-1780 Johann Simon Müller,
- 1782-1786 Johann Ludwig Christoph Dittmar,
- 1786-1815 Georg Christian Kypke,
- 1815-1852 Karl Heinrich Kypke,
- 1852-1890 Friedrich Gustav Wetzell,
- 1890-1904 Joachim Friedrich Wil-

helm Müller,

- 1904-1937 Friedrich Wilhelm Martin Schmidt,

- 1939-1945 Ottomar Klinkott.

Ważną rolę w kościele odgrywał kościelny. Był on wybierany przez pastora spośród wielu chętnych, a ogłoszenia o naborze zamieszczono również w miejscowej prasie (np. 8.02.1889 „Amtsblatt“ o wakacie stanowiska w kościele w Rymaniu).

W Rzesznikowie każdorazowo spełniał on rolę również organisty oraz nauczyciela. Do jego obowiązków należała też funkcja dzwonnika, w ramach której trzykrotnie w ciągu każdego dnia uruchamiał dzwon przy kościele (rano, w południe i wieczorem). Kościelnymi w kościele w Rzesznikowie byli:

- Johann, Dawid Sieker,
- Johann, Karl Heinrich,
- 1823-1866 Schimpelpfenning,
- 1866-1874 Karl, Friedrich, Wilhelm Knack,
- 1874-1882 Franz, Heinrich, Robert Reinke,
- 1882-1888 Gustaw Koth,
- 1888-1889 Wilhelm Kornmesser,
- 1889- Emil Lange.

Pomocniczymi organami pastora w zarządzaniu gminą kościelną Rzesznikowo były: kościelna rada gminna (funkcjonowała przy każdym kościele w parafii), rada gminna kościelna (funkcjonowała na rzecz całej parafii).

Nie wiemy, kiedy dokładnie powstał

poprzedni kościół w Rzesznikowie. Natomiast na podstawie spisu inwentarza z 1779 roku, wiemy, jak on wyglądał. Był zbudowany z muru pruskiego (drewniana konstrukcja wypełniona ceglami). Jego wielkość wynosiła 12,55 m długości i 8,15 m szerokości, na rzucie prostokąta o jednonawowej przestrzeni. Nie był kościołem dużym, ale na ówczesne potrzeby Rzesznikowa oraz miejscowości okolicznych był wystarczający.

Niestety tego rodzaju konstrukcje budowli dość szybko ulegały niszczeniu, głównie ze względu na nietrwałość materiałów użytych do ich budowy. Podobnie było w przypadku Rzesznikowa. Już w 1829 roku, pastor K. H. Kypke zwracał się pismem do króla Fryderyka Wilhelma III, w którym zaznaczył, że kościół ten jest w bardzo złym stanie technicznym i wkrótce może ulec zawaleniu. W 1832 roku nabożeństwa nie mogły już odbywać się w kościele, ale odbywały się w klasie szkolnej. W 1834 roku z kolei wzmocniono belkowanie dachowe kościoła oraz przy ścianach ustawiono podpory, aby budowla nie runęła. Kolejne wizytacje władz rejencji w Rzesznikowie doprowadziły, że w 1836 roku nabożeństwa zostały przeniesione do kościoła filialnego w Starninie, gdzie odbywały się przez osiem kolejnych lat.

Patronem dla kościoła w Rzesznikowie była właścicielka majątku, von Hagen. Władze prowincji stwierdzały, że kościół powinna ona właśnie wybudować i określały nawet sumę, jaką na ten cel należy wydatkować, tj. ok. 1200-1500 talarów. Niestety pani von Hagen była poważnie zadłużona na ok. 35 000 talarów i nie posiadała środków, aby nowy kościół wybudować. Wtedy też władze prowincji podały, że na wybudowanie kościoła powinny złożyć się okoliczne miejscowości, a na koszt budowy wystarczyłaby kwota ok. 1000 talarów (za taką sumę wybudowano kościół w Drozdowie). Ogólny projekt budowy nowego kościoła przygotował murarz z Białogardu o nazwisku Boldt. Za wykonanie zażądał opłaty 9 talarów i 15 groszy. Natomiast cały kosztorys, który wykonał inspektor budowlany Wiebelitz, wynosił 1200 talarów. Do budowy przystąpiono jednak dopiero w 1842 roku, kiedy to majątek w Rzesznikowie kupił kapitan Werner von Borck.

W efekcie kościół został ukończony w 1844 roku, a jego uroczyste poświęcenie odbyło się 14 lipca 1844 roku. Jak określono, został wybudowany w stylu eklektycznym z dość dużą dowolnością architektoniczną. Był bez wieży, o wymiarach 29 m x 13,60 m i wysokości 7,20 m. Stanowił więc obiekt dwukrotnie większy niż po-

przedni. Konstrukcja jego była prosta, jednonawowa, wybudowany został na kamiennej podmurówce, na rzucie prostokąta z nie wyodrębnionym prezbiterium, ze stropem drewnianym, belkowym, z elewacją otynkowaną, z rozetą w szczycie od strony zachodniej, z dachem dwuspadowym, krytym dachówką. Od strony zachodniej dobudowano zakrystię.

Kościół ten jest użytkowany do dziś. Opisuję to dość szczegółowo, aby czytelnik widział, jakie były wówczas problemy z taką inwestycją.

O wyposażeniu kościoła w Rzesznikowie możemy się również dowiedzieć ze wspomnianego opracowania Lecha Bończy Bystrzyckiego. Ze spisu inwentarza z 1779 roku wynikało, że wśród cennych przedmiotów na wyposażeniu kościoła były: srebrny kielich z pateną, naczynie ołtarzowe, 3-cynowe świeczniki oraz stara agenda kościelna (porządek liturgiczny). Najcenniejszym był tu kielich, dar Reimera von Manteuffla z 1622 roku. Posiadał on okrągłą stopę wykonaną w kształcie sześcioboku, na której widniał napis o darczyńcy oraz był na nim umieszczony również herb rodziny Borsch z imionami Barbara, Maria, Borken, M.Z. Roman i Drosedow E.G.H.H. Kielich ten niestety nie przetrwał do naszych czasów.

W 1842 roku przy poświęceniu kościoła, nowy fundator von Borck, ofiarował kościołowi nowy ołtarz z amboną oraz metalowy krucyfiks z dwoma świecznikami ołtarzowymi, srebrny kielich i dzbanek do wina oraz srebrne naczynie na hostie. Według stanu z 1894 roku, obok kościoła stała dzwonnica z dwoma dzwonami, pierwszy bez napisów z czasów powstania kościoła oraz drugi z 1860 roku. Po zakończeniu II wojny światowej dzwony te zostały przeniesione do innego kościoła, a na dzwonnicy zawieszono dwa małe dzwonki, pochodzące prawdopodobnie z pobliskiej rezydencji właścicieli majątku. W 1981 roku dzwonnica została rozebrana z powodu starości.

W kościele tym znajdowały się także dwa zabytkowe obrazy ołtarzowe, tj. „Ukrzyżowanie Chrystusa” z XVIII wieku i „Zwiastowanie NMP”. Niestety, na skutek pożaru od nieugaszonej świecy, po II wojnie światowej spalili się ołtarz wraz z wymienionymi wyżej obrazami. Również nieznanym jest los stojącego jeszcze w 1986 roku metalowego Krucyfiksu oraz czterech metalowych świeczników, a także dwóch uszkodzonych fisharmonii, umieszczonych na chórze kościoła.

W drugiej części artykułu o rzesznikowskim kościele, przedstawię bliżej zakres terytorialny parafii oraz codzienne obowiązki pastora związane z jego funkcją i działaniem parafii.

Opracowano na podstawie:

- Lech Bończy Bystrzycki - „Gmina ewangelicka Rzesznikowo w XIX wieku”, Koszalin 1995,

- M. Vollack - „Das Kolberger Land. Seine Städte und Dörfer. Ein pommersches Heimatbuch”, Husum, 1999,

Zebrał i opracował: Tadeusz Dach

www.gorawino.net

ZAPRASZAMY

W DNIACH 1 i 2 MAJA 2010R.
NA BOISKU SPORTOWYM
„ORLIK 2012” W RYMANIU
ODBEDĄ SIĘ

MISTRZOSTWA GMINY RYMAŃ W PIŁCE NOŻNEJ O PUCHAR PRZEWODNICZĄCEGO RADY GMINY I WÓJTA GMINY.

*W rozgrywkach będą brały udział 6 - osobowe zespoły
(5 rozgrywających i bramkarz) + zawodnicy rezerwowi
w dowolnej ilości, w dwóch kategoriach wiekowych:*

** do 18 lat (obowiązkowo za zgodą rodziców, prawnych opiekunów
- jest to warunek konieczny do dopuszczenia do rozgrywek) - TURNIEJ
PROWADZONY 1 MAJA 2010 ROKU OD GODZ. 14,00; przy czym po-
twierdzenie drużyny w rozgrywkach o godz. 13,30.*

*W TURNIEJU STARTUJĄ 4 DRUŻYNY: „F.C. GORAWINO”; „C.F.
STARNIN; reprezentacja SOŁECTWA DROZDOWO i „ASY RYMANIA”*

** powyżej 18 lat - TURNIEJ PROWADZONY 3 MAJA 2010 ROKU
OD GODZ. 10,00; przy czym potwierdzeniu udziału i losowanie drużyn
o godz. 9,30.*

*W TURNIEJU STARTUJE 5 DRUŻYN, w tym: „GORAWIŃSKI GROT
I”; „GORAWIŃSKI GROT II”, reprezentacja SOŁECTWA DROZDOWO;
„SYRENA - GROT I”; „SYRENA - GROT II”.*

*Mecze będą rozgrywane
2 x po 15 minut.*

*Każdego z zawodników
obowiązuje płaskie obuwie,
bądź obuwie specjalistyczne
wymagane na sztucznej tra-
wę.*

GORAWINO

Nareszcie przyszła wiosna!

Uczniowie Społecznej Szkoły Podstawowej w Gorawinie powitali ją 23 marca 2010 r. w atmosferze zdrowej i wesołej rywalizacji. Każdy w tym dniu mógł wykazać się pomysłowością, wiedzą, sprawnością manualną i intelektualną, zaprezentować swoje talenty wokalne, taneczne lub kabaretowe. Uczniowie klas 0-III pracowali w grupach mieszanych wiekowo, wykonując różnorodne zadania tematyczne. Zanim jednak przystąpili do zaciętych potyczek, odnaleźli list od pani Wiosny, w którym znajdowały się wskazówki do dalszej pracy i zabawy. Wprowadził on zebranych w pogodny nastrój. Uczniowie więc ochotczo przystąpili do pracy, rozwiązując krzyżówki, łamigłówki, zagadki, zadania matematyczne. Pracowano ciężko i wytrwale. Uczniów w ich poczynaniach dzielnie wspierali wychowawcy klas i pracownicy szkoły. Efektem wspólnych działań były barwne i kolorowo przystrójone korytarze, piękne stroiki wiosenno –świąteczne i wiosenne wiersze.

Oto niektóre z nich:

Witamy Cię wiosno

Idziesz do nas prosto

Obyś przyniosła promienie słońca

Sosnę obudziła do końca

Na Ciebie niecierpliwie czekamy

A zimę odganiamy.

W końcu Wiosna radosna

Idzie do naszych drzwi

Ostatnie dni zimy

Skończyły się

Nastała już wiosna

A ptaki radośnie śpiewają na sośnie.

Wita cię kochana wiosna

Idzie do nas taka radosna

Oby kwiaty przyniosła

Słonka promienie też

Nasza kochana jest

Aby nigdy nie odeszła od nas.

Wesołe piosenki skomponowane i śpiewane przez dzieci oraz ciekawe tańce głosiły radosną nowinę nadejścia wiosny. A ona... na dobre zapanowała w naszej szkole i ukazuje się nam w pełnej krasie!
Czesława Józefowicz

Gorawino – nazwa miejscowości

Obecnie, w użyciu funkcjonują praktycznie dwie nazwy miejscowości tj. Gorawino (prawidłowa) oraz Górawino. W ankiecie, która była publikowana na naszym portalu w 2009 roku, a w której pytaliśmy: „Jakiej nazwy miejscowości używasz?“, wzięło udział 126 osób. Z odpowiedzi wynikało, że:

- 52% osób używa nazwy Gorawino,
- 36% osób używa nazwy Górawino,
- 12 % osób używa nazwy zamiennie.

Do dzisiejszego dnia spotykamy w różnych opracowaniach, nawet tych urzędowych, nazwę Górawino. Nazwa ta funkcjonuje w potocznym określeniu miejscowości, ale i w różnych miejscach. Do niedawna jeszcze wiele osób miało taką nazwę wpisaną w swoich dowodach osobistych.

Wróćmy jednak do samej nazwy miejscowości. Najprawdopodobniej najpełniejsze zestawienie nazwy miejscowości przedstawia obecnie A. Chludziński w „Nazwy miejscowe powiatu kołobrzeskiego”. Jak nazwa ta kształtowała się na przestrzeni wieków, przedstawia poniższy wykaz:

- Jerowino - 1224
- Goruin - 1224
- Gorewino - 1227
- Gorauino - 1269
- Goravin - 1276
- Gorauin - 1276
- Ghorauin - 1291
- Gervin - 1329
- Gorvin - 1540
- Garuin - 1565
- Gerwin - 1618
- Gorawino - 1934
- Gervin - do końca II wojny światowej
- 1945 - Gorawino, Górawino

Ciekawostką jest, że już na mapie E. Lubinusa opracowanej w 1618, widnieje miejscowość Gerwin oraz inne okoliczne miejscowości naszej Gminy.

Należy zaznaczyć, że nazwa

Gervin używana była przez cały okres tzw. „czasów niemieckich”, do końca II wojny światowej.

Od czego ta nazwa pochodzi?

Niemiecki autor „Das kolberger Land”, M.Vollack podaje tylko ogólnie, w odniesieniu do nazwy miejscowości, za innym niemieckim badaczem K. Schlemmerem, że jej nazwa pochodzi od słowiańskiej nazwy osobowej.

Dokładniej wyjaśnia ją wspomniany wyżej A. Chludziński: „Nazwa jest słowiańska, zapewne należy do dzierzawczych, a utworzono ją od nazwy osobowej Gorawa pochodzącej od apelatywu (wyrazu pospolitego) gora, potem góra (czyli ten który jest z gór albo wygląda jak góra)... Podstawą nazwy miejscowej mogła być też nazwa osobowa Gorzewa, utworzona od czasownika gorzeć czyli palić. Do niej dodano sufiks –in(o).”

Z zestawienia powyżej wynika też, że już w 1934 roku użyto po raz pierwszy nazwy Gorawino. Zrobił to Stanisław Kozierowski, który przebywał wówczas na Pomorzu i opracowywał nazwy miejscowości w języku polskim (!), a przecież Pomorze wtedy należało do Rzeszy Niemieckiej. Prace swoje przedstawił w „Atlasie nazw geograficznych Słowiańszczyzny Zachodniej” (Zeszyt 1 –Pomorze Zachodnie). Po 1945 roku nazwy określone przez S. Kozierowskiego przyjęła większość przywróco-

nych do Polski miejscowości z Pomorza.

Skąd, zatem nazwa Górawino, jaka pojawiła się w latach powojennych? Prawdopodobnie pojawiła się ona z prostego przekształcenia dawnej, trochę archaicznej współcześnie, nazwy góra w nazwę góra z dodaniem końcówki -ino. Faktem jest, że w części dokumentów powojennych miejscowość jest określana, jako Gorawino (zobacz pieczętąkę szkoły z 1946 roku).

W okolicach Bobolic, w pow. koszalińskim istnieje miejscowość Górawino, która, jak podaje A. Chłudziński w swoim opracowaniu, nie posiada tak odległych w historii zapisów o swojej nazwie. Sugeruje on, że „być może jej nazwa została

przeniesiona z naszej podkołobrzeskiej wsi”.

Przytoczmy też za A. Chłudzińskiego formy pochodne od nazwy miejscowości:

- do/z - Gorawina, w Gorawinie
- przymiotnik – gorawiński
- nazwa mieszkańca – gorawinianin
- nazwa mieszkanki – gorawinianka.

Podkreślę jeszcze raz, na zakończenie tego wywodu, że prawidłową nazwą miejscowości jest GORAWINO i namawiam, żeby takiej nazwy używać.

Zdjęcie ze strony www.rymandawniej.kgb.pl

Zebrał i opracował
Tadeusz Dach
www.gorawino.net

Wiosenne porządki

Już po raz piąty nasza szkoła uczestniczyła w akcji „Sprzątamy wokół naszych jezior i rzek” organizowanej przez Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu. Uczniowie wszystkich klas II gimnazjum wraz z wychowawcami przez dwie godziny pracowicie porządkowali teren wokół naszego jeziora Popiel. Została również uporządkowana plaża wraz z terenem przyległym. Oczywiście nikogo już nie dziwił widok rozrzuconych wokół śmieci. Wychowanie młodych pokoleń w poczuciu dbałości o środowisko miejmy nadzieję już niedługo przyniesie pożądane efekty. Apelujemy do wszystkich wypoczywających nad jeziorem, by pamiętali o złotej zasadzie: wszystkie śmieci nasze są. Uczestnicy akcji zostali wyposażeni przez Starostwo w worki i rękawiczki. W podziękowaniu otrzymali gadżety oraz słodki poczęstunek.

W.Z.

RZESZNIKOWO

Powitanie wiosny w Rzesznikowie

W ramach świetlicy środowiskowej 22 marca 2010 r. w Rzesznikowie została zorganizowana impreza dla dzieci i młodzieży szkolnej z okazji pierwszego dnia wiosny.

O godzinie 16.00 wszyscy zebrani wyruszyli spod sali wiejskiej w celu pożegnania zimy i powitania wiosny. Przygotowana wcześniej w świetlicy marzanna została podpalona i wrzucona do pobliskiej rzeki Mostowej w miejscowości Jaglino na moście przy starym młynie. Po powrocie przy sali wiejskiej zostały przeprowadzone różnego rodzaju konkursy. Po ich zakończeniu zostały wręczone upominki wszystkim uczestnikom zabaw. Zgromadzeni podczas imprezy mogli zjeść pyszną kielbasę upieczoną przy wspólnie zorganizowanym ognisku. Na powitanie wiosny przybyła ok. 35 osób i wszystkim uczestnikom z tego miejsca dziękuję za wspaniałą zabawę, a szczególne podziękowania kieruję do tych osób, które zaangażowały się w przygotowanie imprezy.

Hubert Cienkusz

Pamiętamy: 2.04.2005 r. godz.21.37

Już na stałe wpisały się w naszej lokalnej miejscowości wieczornice – spotkania z poezją i pieśnią religijną poświęcone pamięci Ojca Świętego Jana Pawła II. Tegoroczne

spotkanie odbyło się w wigilię śmierci papieża, w tym roku był to Wielki Czwartek. Po liturgii Wieczery Pańskiej rozpoczęła się prezentacja multimedialna zatytułowana:

„Jan Paweł II – papież daleki i bliski”. Przesłaniem głównym prezentacji było przekazanie najistotniejszych treści z życia i działalności wielkiego Polaka. Te treści miały przybliżyć nam osobę umiłowanego przez cały świat papieża. Dzięki nim, wielu obecnym na wieczornicy stał się na pewno bliski. Większość tekstów do prezentacji napisali uczniowie kl.IIIb gimnazjum w ramach programu realizowanego z p. H. Ziębą na lekcjach religii zatytułowanego: „W poszukiwaniu autorytetów – Jan Paweł II”. Występ uatrakcyjniły piosenki i pieśni śpiewane przez uczennice gimnazjum Darię Koperską, Jolantę Opar i H. Ziębę, którym towarzyszył akompaniament gitarowy p. M. Obolika. Autorka scenariusza podzieliła go na następujące tematy, które obrazowały odpowiednie slajdy: Wadowice – miasto rodzinne Karola Wojtyły; Historia rodu

Wojtyłów; Życie sakramentalne Karola Wojtyły; Pasje życiowe Karola Wojtyły. Część poświęconą Ojcu Świętemu rozpoczęliśmy wierszem Juliusza Słowackiego „Słowiański Papież”, który zadeklamowała D. Koperska. Całość przeplatały piosenki Jacka Kaczmarskiego, Edyty Gepert, Bułata Okudźawy, W. Wysockiego oraz pieśni oazowe: Barka i Abba Ojczy. Naszą wieczornicę zakończyła projekcja fragmentu filmu będącego podsumowaniem przekazanych treści. Wszystkim mieszkańcom rymańskiej parafii dziękujemy za ich obecność z nami przez tyle lat w tym szczególnym czasie. Obchodziliśmy już piątą rocznicę odejścia Jana Pawła do Domu Ojca. Mamy nadzieję, że za rok znowu na kilkanaście naszych życiowych minut połączy nas ze sobą osoba Jana Pawła II.

W.Z.

Z sercem na dłoni

O młodzieży mówi się różnie. Raz dobrze a raz źle. By tych lepszych opinii było więcej, grupa wolontariuszy, którymi są gimnazjaliści z naszej szkoły pracuje dobrowolnie na rzecz osób potrzebujących. To prawdziwi zapaleńcy o ogromnym sercu – a takich w dzisiejszym świecie nastawionym przeważnie na zysk jest naprawdę niewiele. Wolontariusz to osoba pracująca za darmo, z własnej i nieprzymuszonej woli. Wolontariat jest jakby odłamek naszego nieformalnego szkolnego Caritasu prowadzonego z pomocą uczniów przez H. Ziębę. W

wielu naszych miejscowościach pracują cichutko młodzi, niosąc pomoc fizyczną i emocjonalną podopiecznym. Ostatnio grupa młodzieży wspomaga działalność fundacji „Słoneczko”, która swoją siedzibę ma przy hali widowiskowo – sportowej w Rymaniu. Wolontariusze pomagają dzieciom i młodzieży z różnym stopniem niepełności w zajęciach sportowych w hali. Napisanie artykułu im poświęconego nie wypłynęło od nich – są bardzo skromni. Tacy już są wolontariusze. Jak większość z nas, nie chcą się sami chwalić, wolą być chwaleni. To moja decyzja jako

koordynatorki programu, by im w ten sposób podziękować i życzyć wiele cierpliwości i dobroci płynącej prosto z ludzkich serc. Jednym z nadrzędnych celów przedsięwzięcia „Pomocna dłoń” jest przemiana ludzkiego myślenia na temat współczesnej młodzieży. Ta grupa gimnazjalistów stara się, aby opinia o uczniach w naszym środowisku była jak najlepsza. Jak nas widzą – tak o nas myślą i mówią. Pamiętajmy wszyscy o tej maksymie. Do grupy najaktywniejszych wolontariuszy należą: Anna Stępień, Klaudia Sadowska, Ewa Dobrowolska, Paweł Dobrowolski, Łukasz Kuźma, Patryk Rentkowski, Szymon

Figa, Ola Rzym, Natalia Dębska, Patrycja Dębska, Wiktoria Wróblewska, Natalia Józwiak, Paulina Rembisz i Kinga Brylińska. Wszystkim wolontariuszom byłym i obecnym dedykujemy ten artykuł, dziękując im za okazywaną dobroć. Poświęćcie swój młody czas, by zmieniać świat na lepszy. Życzymy Wam, byście byli w swej służbie doskonalsi, stając się dla innych wzorem do naśladowania przez młodszych kolegów i koleżanki. Osoby starsze lub osamotnione, a chcące pomocy naszych wolontariuszy proszeni są o kontakt z H. Ziębą (tel. do szkoły: 94 358 32 20) lub z A. Więcek - kierownik GOPS-u w Rymaniu. W.Z.

RYMANIACY TO CHOJRACY - MAJĄ RADY NA ODPADY

Rajd rowerowy wokół Gminy Rymanów pod hasłem „Mamy rady na odpady”

Pomysł o zorganizowaniu rajdu narodził się wcześniej. Uczniowie bardzo się do niego zapalili i z ogromną nadzieją czekali na poprawę pogody, a ta, jak wiemy, w tym roku nas nie rozpieszczała. Jednak, gdy tylko zaczęły topnieć śniegi, a słońce osiągało z dnia na dzień coraz to wyższy pułap, bardziej wierzyliśmy, że nasze plany co do rajdu się powiodą. Gdy prezenterzy pogody zapowiedzieli, że w ostatnim tygodniu marca temperatury osiągną wysokość 17 – 18, stopni decyza zapadła szybko – 25.03 2010 r. organizujemy rajd rowerowy wokół Gminy Rymanów pod hasłem „Mamy rady na odpady”

Około godziny 8⁰⁰ w czwartek 25.03.2010 r. uczniowie zebrałi się pod szkołą. Niektórzy z nich musieli pokonać rowerem około 15 kilometrów zanim dotarli na miejsce zbiórki, ponieważ w takiej odległości mieszkają od szkoły.

Każdy z rajdowiczów miał przygotowaną czapkę z makulatury oraz naklejkę z hasłem „Mamy rady na odpady”. Chcieliśmy, żeby nikt nie miał wątpliwości co do celu wyprawy i jej przesłania. Zależało nam bardzo, żeby przygodni obywatele, którzy spotkają nas na trasie wiedzieli od razu, z kim mają do czynienia.

W drogę zabraliśmy ze sobą ulotki, by wręczać napotkanym ludziom. Ponadto uświadamialiśmy ich o swojej akcji i o problemie odpadów, który na dziś jest jednym z największych problemów ówczesnego świata.

Spółeczeństwo przyjmowało nas wszędzie bardzo przychylnie i przyjaźnie. Niektórzy oferowali nawet poczęstunek i popierali naszą akcję.

Trasa, którą pokonaliśmy liczyła w sumie 54 kilometry. Punktem startu była szkoła w Rymaniu. Dalej drogą nr 6. dotarliśmy do Pniewa i stąd polnym i leśnym duktem nad piękne, nieduże jezioro Małża położone w samym środku lasu.

Kolejnym punktem rajdu była wieś Smokęcino, dalej Kiełpino, Grąd, Starnin, Kinowo, Jarkowo, Gorawino, Drozdowo i Dębica. Bardzo często robiliśmy przystanki na odpoczynek i posilenie się oraz przede wszystkim uzupełnienie płynów w organizmie. W kilku punktach trasy podczas postoju uczniowie brali udział w konkursach o tematyce eko-

logicznej i nie tylko. Nagrodami były mapy i przewodniki turystyczne po najbliższej okolicy. Konkursy przygotował dyrektor naszej szkoły pan Henryk Gromek, który był również uczestnikiem rajdu i jednocześnie pełnił rolę opiekuna.

W Dębicy, do której dojechaliliśmy około godziny 13⁰⁰ uczniowie mieli przygotowane ognisko, gdzie piekliśmy kiełbaski i zrobiliśmy dłuższy odpoczynek

Zmęczeni ale pełni wrażeń około 15³⁰ wróciliśmy z powrotem do szkoły. Należy dodać, że, jak to na takich rajdach bywa, nie obyło się bez awarii rowerów. Jednak uczniowie radzili sobie bardzo dobrze i te niewielkie uszkodzenia naprawiali sami.

A.D.

Jesteśmy z nich dumni

W bieżącym roku szkolnym uczniowie Zespołu Szkół Publicznych w Rymaniu brali udział w przedmiotowym Konkursie z Historii z Elementami Wiedzy o Społeczeństwie organizowanym przez KO w Szczecinie. Konkurs obejmuje cały materiał z historii – od starożytności aż po czasy współczesne. Nasi uczniowie odnieśli znaczący sukces: **Arek Piecyk** zajął 2. miejsce w województwie, **Przemek Szpeciński** otrzymał tytuł Laureata a **Patryk Pyzia** tytuł Finalisty. Warto podkreślić, że Arek już po raz trzeci z rzędu jest Laureatem tego konkursu, zajmując najwyższe lokaty.

Ponadto nasi uczniowie startowali w Ogólnopolskim Konkursie Historycznym „Od Cedyni do Orszy 972-1514”, Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego, który wbrew nazwie obejmuje cały program historii Polski, w tym zagadnienia z lite-

ratury, filmu, malarstwa czy architektury. W kategorii gimnazjum I miejsce w województwie zajął uczeń kl. II **Przemek Szpeciński**, a II **Arek Piecyk**. Obaj uczniowie zakwalifikowali się do zawodów centralnych w Warszawie. **Mariusz Teper** zajął miejsce 8. i uzyskał tytuł Laureata. W kategorii SP uczennica kl. IV (!!!) **Katarzyna Piecyk** zajęła miejsce 7. w województwie zachodniopomorskim, a **Agata Justyńska** miejsce 8. - obie mają tytuł Laureata, natomiast **Paulina Pyzia** zajęła miejsce 14. i otrzymała tytuł Finalistki.

Na uwagę zasługuje fakt, że wszyscy laureaci konkursów są zwolnieni z egzaminu gimnazjalnego lub sprawdzianu po szkole podstawowej z zaliczeniem maksymalnej liczby punktów.

Również w Konkursie Geograficznym, który obejmuje cały materiał od geomorfologii, przez zagadnienia gospodarcze,

demograficzne, polityczne itd. startowali nasi uczniowie. **Arek Piecyk** zajął 5. miejsce w województwie i otrzymał tytuł Laureata, a **Przemek Szpeciński** tytuł Finalisty.

Uczniowie SP startowali także w Powiatowym Konkursie Mitologicznym „W świecie Greków i Rzymian”, organizowanym w SP nr 4 w Kołobrzegu. Uczennice **K. Piecyk** i **Paulina Szafarz** zajęły 3. miejsce na 7 startujących drużyn, a w konkursach sportowych **Przemek Rentkowski** i **Patryk Wyszynski** miejsce 4.

Uczniów do konkursów przedmiotowych przygotowywali **p. K. Piecyk** z geografii i **p. I. Piecyk** z historii. W roku szkolnym 2009/2010 nasi uczniowie wypadli najlepiej w konkursach przedmiotowych spośród wszystkich sąsiednich gmin.

KAMPANIA „MAMY RADY NA ODPADY”

Byliśmy gośćmi sesji Rady Gminy w Rymaniu

Dzięki uprzejmości Pana Mirosława Ekierta, Przewodniczącego Rady Gminy w Rymaniu nasza ekipa (uczniowie Gimnazjum w Rymaniu, uczestniczący w konkursie „Mamy rady na odpady”) wzięła udział w sesji, która miała miejsce w dniu 22 marca 2010 r.

Oczywiście zabraliśmy głos w sprawie odpadów, ich segregacji i takiego gospodarowania, aby w jak największym stopniu zmniejszyć ich ilość. Jako bardzo aktywna grupa przygotowaliśmy dla wszystkich radnych oraz mieszkańców naszej gminy, którzy byli w tym dniu uczestnikami sesji, przedstawienie na temat odpadów.

Kulminacyjnym punktem przedstawienia był pokaz prawidłowego składowania opakowań jednorazowych np. butelek plastikowych jeżełi, już przytrafi nam się kupić produkt w takim właśnie opakowaniu.

Poza tym uczniowie przygotowali dla wszystkich uczestników loterię, w której kilku szczęśliwcom udało się wylosować torby ekologiczne z napisem „Mamy rady na odpady” i logo Fundacji Prawobrzeże ze Szczecina. Na koniec zostały rozdane ulotki przybliżające problem odpadów, ich segregacji i minimalizacji oraz celu i zasad naszego konkursu.

Było bardzo sympatycznie i miło, mamy nadzieję, że taka atmosfera towarzyszyła wszystkim radnym do końca sesji.

Dla wszystkich, którzy z różnych przyczyn nie mogli uczestniczyć w sesji pragniemy przedstawić na łamach Pulsu Rymania krótki poradnik: „Jak radzić sobie z odpadami”

Odpady pojawiły się na Ziemi razem z człowiekiem i towarzyszą nam do dzisiaj.

Odpady, to uboczne produkty działalności człowieka, nieprzydatne w miejscu i czasie, w którym powstały, szkodliwe lub uciążliwe dla środowiska naturalnego.

Ze względu na szkodliwość dla środowiska przyrodniczego odpady dzielimy na: uciążliwe, szkodliwe, niebezpieczne

GŁÓWNE ZASADY POSTĘPOWANIA Z ODPADAMI

1. Unikanie odpadów:
 - wprowadzanie najnowszych technologii minimalizujących powstawanie odpadów,
 - stosowanie produktów wielokrotnego użytku np. szklanych butelek.
2. Przetwarzanie odpadów:
 - zbiórka i przetwarzanie surowców wtórnych (papier, szkło, plastik, złom i inne).
3. Zmniejszenie ilości i usuwanie odpadów:
 - spalanie śmieci (odpadów),
 - piroliza (rodzaj spalania śmieci),
 - kompostowanie.

Recykling, to proces ponownego wykorzystania surowców z wyrzucanych śmieci:

należy jednak bezwzględnie pamiętać, że najpierw trzeba dokończyć właściwej segregacji powstałych śmieci.

Korzyści, jakie daje nam recykling i segregacja:

zbierając makulaturę, przyczyniamy się do tego, że nie trzeba wycinać kolejnych drzew, aby wyprodukować papier,

zbierając złom, przyczyniamy się do oszczędzania surowców naturalnych niezbędnych do wytworzenia nowych produktów np. garnków,

zbierając butelki, przyczyniamy się do tego, że nie trzeba zużywać nowych surowców naturalnych do wyprodukowania

nowych butelek, a najlepiej jeżełi zebranych butelek nie trzeba ponownie przetapiać, tylko są one wielokrotnego użytku

wykorzystując surowce wtórne do wytworzenia produktu, zużywamy znacznie mniej energii niż przy wytworzeniu takiego samego produktu z nowych surowców,

środowisko jest znacznie mniej zanieczyszczone, gdyż nie musimy wydobywać nowych surowców i potem ich przetwarzać.

W Polsce najczęściej stosowanym sposobem usuwania odpadów jest ich składowanie. Na składowiska trafia około 96-98% produkowanych przez nas odpadów. Występuje coraz większy problem z lokalizacją nowych składowisk odpadów. Dlatego bardzo ważna jest segregacja odpadów i ich recykling, gdyż pozwala to znacznie przedłużyć okres eksploatacji składowiska.

ZŁOTA ZASADA!!!

**JEŻELI CHCESZ OGRANICZYĆ ILOŚĆ
ODPADÓW,
STARAJ SIĘ NIE KUPWAĆ PRODUKTÓW
W OPAKOWANIACH JEDNORAZOWYCH.**

